

Előfizetési árak

Egész évre	5 frt — kr.
Fél "	2 frt 50 kr.
Nevegy "	1 frt 25 kr.
Tanulóknak egy évre 3 frt — kr.	

Hirdetések
a legutányosabban számítottak.

BAJJA

Szerkesztőség
hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők:
Hochhaus-utca 42. szám.

Az előzetési pénzek és hirdetési díjak Nánay Lajos könyvnyomdájába küldendők.

vegyes tartalmu hetilap

Megjelen minden vasárnap.

Egyes száma ára 8 kr.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Vasutunk.

„Ez egy nagy fontosságú vasúttól fog vólni, és miután em iránynak fontosságát tudom, küzelebből a ház elé előterjesztést teszek a dombvár-bátaszéki vasútnak államosítása céljából.“

Magyarország szakminisztere, báró Kemény Gábor közönnke és közlekedési miniszter ur ó nagyméltóságának ezen ünnepeles nyilatkozata teszi kiválóan fontosra, teszi kiválóan reánk bajjainkra örömdeltesé azon tény, hogy a baja-szabadkai szárnyvasut megszavazottat.

A mult évtizedek vasuti története szomorú napokat jegyzett fel lapjain Baja városára. különösen az alföldi fűmci vasut életbelepítésé nem csak megszibasztotta az országnek egyik első rangú, ipar és kereskedelmi fontosságú városának, Bajának fejlődését, hanem tönkrevetéssel fenyegette.

A hanyatlás nem lassu, hanem rohamos processust éreztük, szemünk előtt tönkre mentek egész iparoszatályok, kereskedelmünk élénksége pedig csaknem megszűnt.

A fegyver, melynek éle vészteljes nagyságában függött fejjünk felett, azon gondolatot ébresztette fel közönségünk aprja-nagyjával, hogy a küzdelmet hasonló fegyverrel vegyük fel, ellensúlyozzuk legalább támadását.

Vasut ellen, vasut, ez lett a jelszó, s ezen jelszó volt fűggeszve lobogónkra, ezt vitték csatába, mert meggyőződésünk mondta, „in hoc signo vincis.“

Kiválóan fontos jelentősége ezen vasútnak helyi volt, ily intenció vezette a közönséget is, s azért volt épen oly nehéz annak megvalósítása.

Mennyi idővesztés, mennyi kárbavesztett fáradság, mennyi jóakatat ve-

szett el az idők folyamán, tudja mindenki, tudjuk, hogy a vasut kiépítésére társaság létre nem jöhetett, s habár minden erőnkét megfeszítettük volna, habár lételünk függött a kérdés sikeres megoldásától, érdemlyt nem érthettük.

Nem voltunk abban a helyzetben, hogy a megmentésünk biztosító eszközt megszerzhettük volna.

Három négy éve lehet annak, hogy vasutügyünket más oldalról is tanulmányozni kezdtük, s csaknem megdöbbenünk, midőn észrevettük, hogy ezen vonalra tulajd nképen országos nagy fontossága is van, s hogy tehát a vidéki érdekeltétség az ugynevezett helyi érdek mellett, igen is nagy érdeke van az országos érdekeknek; s szinte restelve gondoltunk arra, hogy erről megfellekintünk.

Vasutügyünk ekkor terelgett azon megoldási stadiumba, mely reményt volt nyújtó, de ekkor napirendre került a budapesti zimonyi vasut létesítése.

Budapestől Zimonyig elhaltatott minden más érdeke szava, teszletek, egyesek, vállalt vetve óriásinak nerezhető ajánlatokat tettek az országnek azon esetre, ha ezen nagylejtőségű vasut vidékünk fogja átszeli.

A lázas állapot reánk is átragadt, a szabadkai összeköttetésnek kérdése levetettet a napirendről, mások példája után mi is nagy összegt ajánlottunk fel azon esetre, ha a budapesti-zimonyi vonal városunkat fogja érinteni.

Hamis nyomra mentünk, időt vesztettünk, keserű lemondással tűrnünk kellett, hogy ezen országos fővonal Szabadkai irányában építettet.

Ekkor kezdte meg Latinovits Gábor, városunk nagybefolyású országgyűlési képviselője munkásságát, ő tűzte ki zászlajára a jelszót, annak varázshatása lelkesítette a választó polgárokat, kik

hűséget fogadtak a vezérféfinak, kik lelkesedéssel erőt merítettek a küzdelemre, tudván, hogy ez által, hön szeretett városunk jövő boldogságát megalapíthatjuk.

A küzdelem hosszan tartott, az eredmény azonban dicsőséges, mert a vezérférfiu kiváló egyéniségének befolyását mutatja, hogy az óhajtott vasut egyhangulag fogadtattot el.

Volt alkalmunk hallani ellenzéki országos képviselő szájából, hogy büszke lehet Baja város Latinovits Gábor képviselőre, kinek imponáló egyénisége az összes politikai pártokat megnyerve, szűlvárosának szellemi és anyagi jólétét nagyban elősegítö vasuti összeköttetést egyedül vitta ki.

Az eredmény létesítése körül szerzett kiváló érdemért, midőn leghálásabb köszönetünknek adunk kifejeést, nem késünk nyilvánítani, hogy Baja város közönsége mély köszönettel fogadja nagyméltóságú Tisza Kálmán miniszterelnök és br. Kemény Gábor szakminiszter urak azon szives készségét is, melyet ezen város közönsége iránt nyilvánítani méltóztattak akkor, midőn a szárnyvasut létesítést iránt törvényjavaslatot adtak be, régi vágyainknak teljesülését megteremtették.

Lelkeseidet merítünk a szakminiszter urnak fentebb kiemelt nyilatkozatából küönsen a jövőre, híven, reményelvén, miszerint vasutunk a Dunát áthidalva, Baja város közönségének jólétét fogja megalomni.

Az öröm érzetétől áthatva kívánjuk, hogy nagyméltóságú Tisza Kálmán miniszterelnök, br. Kemény Gábor közlekedésügyi miniszter urakat és Latinovits Gábor városunk érdemdis országgyűlési képviselőjét az Isten, a haza, egy városunk boldogítására sokáig éltesse.

Sz.

— Vasutügyünk nagylejtőségű átérvezén, közönni szükségesnek tartottuk az országgyűlés 1. évi márcziusi 16-én tartott üléséről nyert tudósítást, mely az országos könyvmatu értesítő által küldetett meg:

A képviselőház ülése

1884. év márczius hó 1-6 napján, d. n. 10 órakor.

Elnök: P é c h y T a m a s.

A kormány részéről jelen vannak: Tisza Kálmán miniszter elnök, Szapáry Gyula gr. Trefort Agost, Pauler Tivadár, Széchenyi Pál gr., Kemény Gábor bá, Orczy Béla bá.

A napirend: közlekedésügyi-bizottság 496. sz. a. jelentése a budapesti-zimonyi vasut szabadkai bajai szárnyvonalának kiépítéséről szóló törvényjavaslat tárgyában. A jelentés ki lévén nyomtatva, felolvasottnak tekintetik és így az általános tárgyalást megnyitóm. Az első szó iletli a bizottság előadóját.

Darányi Ignác előadó: T. képviselőház! Akkor, midőn a budapesti zimonyi fővonal irányának meghatározásáról volt szó, azon szempont volt döntő, hogy ezen vonal oly irányba vezessétek, mely a kilitasba helyezett nemzetközi nagy forgalomnak megfeleljen. Azonban ugyanakkor és ugyanazon alkalommal tekintet volt a jogosult helyi érdekek kielégítésére is és ennek folytán határozottak el egyidejűleg, hogy a kis-körös-kolcsai, a baja-szabadkai és a india-mitrovici szárnyvonalak is kiépítésenek. Már az 1880. XLII. t. cz. 2. § a rendelkezik az iránt, hogy Bajával a fővonalból kiágazólag egy összeköttetés létesítsétek, és már akkor felhatalmaztatott a kormány, hogy az illető érdekelteggel e végböl, egységgel kössön.

Később az 1881. XLV. t. cz. 9. §-ban, mely a budapesti zimonyi fővonal és szárnyvonalának kiépítését biztosította, határozottan utasítottat a kormány, hogy az illető érdekeltéggel megfelelő tárgyalásokat folytatván, a szabadkai-bajai szárnyvonal kiépítését iránt oly időben tegyen előterjesztést, hogy e szárnyvonal a fővonal vég szakaszával egyszerre áthatódhat legyen a forgalomnak. Ennek felett meg a közlekedésügyi miniszter ur akkor, midőn a budapesti-zimonyi vasut szabadkai-bajai szárnyvonalának kiépítéséről szóló törvényjavaslatot előterjesztette, s a

TÁROZA.

A szalonka-vadász.

Beszély.
Irtta: Tölgyessy Mikály.
Várkonyi Thimér az ugynevezett irigyelt férjek sorába tartozott. Tán munda-nak sem kell, hogy ezt a boldog állapotot leginkább nejenek köszönheté, ki egyike volt a főváros legszebb asszonyainak.
Ez időszert boldog házassáletének már harmadik évét éli, s miután folytonos élvezet folytán még a méz is elveszti édességét, tán senki sem fogja különösnének találni, hogy Thimér barátunk a házassálet névsz köcsögei mellé már egy kis profán szórakozást is megohajtott. Egyszer miért miért nem? tán az örökös otthonlenség miatt vértőlalult kapott. Az orvos komolyan találta a bajt, s nagyobb testmozgást ajánlott. Ez képezi magyarázatát annak, hogy Thimér meglelt férfi létere vadásznak csoport föl.

Vadászat alatt azonban önála nem kell azokat a nyaktörő porfere hajszákat érteni, mik a magas aristokrácia kivátságos kedvtelését képezik, sem azokat a nagyobb szabású medve-vadászatokat, mik már a trónörökösi mulatságok keretében is bevalának: ő csak afféle kocnavadász volt, aki esetleg egy kis testmozgással is beírte.

Idővel azonban mind jobban belelőte magát Nimród nemes mesterségébe, s a mikor egyszer egy csapat veréb közé durranatva, vagy hat darabot szétzúzott szárnyaknál látott maga ele hullani: a kegyetlen vérszomj egyszerre fölebredt benne, s megesküzdött szent Hubertre, hogy most már a nyulnál glóbb meg nem állapodik.

Esküjét meg is tartotta, mert nem volt ezentul az az isten-áldotta nap, hogy egy-egy termes nyulat ne hozott volna haza vadász-zsákmányul.

Neje, a szép Olga egy ideig csak túrta a dolgot, de mikor látta, hogy férje az örökös vadászatok miatt már őt is elhanyagolja: türelmének fonala ketté szakadt s hevesen opponálni kezdett. De Thimér rá sem hederített. A menyecske most duzozásra fogta a dolgot, sőt már a sirásba is átcsapott, de Thimér kőszívtét még ez sem volt képes megindítani. Sőt még neki állott feljebb.

— Igazi Xantippe vagy, a ki még ezt az ártatlan kedvtelésemet is el akarod rontani, — mondá keserűen.

— Te meg elég önző vagy, hogy mindig csak a magad kedvteléseit tartod szem előtt, — felelt Olga szintoly keserveen.

— Olga, e vád épp oly igaztalan én irántam, mint méltatlan te hozzád, — erélyeskedék Thimér. Mert nem tartom e szem előtt a te kedvteléseidet épp úgy, sőt még jobban, mint az enyéimeket? Nem tartok-e a te kedvedért állandó színházi zártészeket? Nem áll-e renfeltezésre állandó kétfogatag? Nem fogadhat-e társaságokat, s a minap is nem adtam-e a te kedvedért egy ép oly fényes, mint költséges estélyt?

— Mind igaz, de . . .

— Priulhatás kedvesem, hogy még ily csekélység miatt is fel tudsz szólalni.

— Hiszen, ha csak ez lenne, de lásd én végtelenül aggódom miattad, — szölit a menyecske hirtelen más bírókat pengette.

Mily könnyen megeshetik, hogy egyszer egész véletlenül elsül a puská, s te meglövöd magad.

— Bah! ily óriási ügyetlenséget csak föl nem teszsz rólam.

— Vagy más valaki lehet meg a vadászat hevében.

— No ez még nagyobb absurdum!

— Vagy a legrosszabb esetben meghülhetsz.

— Ettől sincs mit tartani, mert hála az égnek oly erőes vagyok már, mint a vas.

— Vagy végül . . .

— Ugyan edesem, ne vesztegdes hiába a szót! A hogy most állanak a dolgok, a vadászat immár valóságos életszükséggé vált reám nézve. Megaludna bennem a vér, amit abba hagyám a szokásos testmozgást. De különben is nem értem, hogy miért akarod minden áron abba hagyatni velem legkedvencebb szórakozásomat? Jötem-e valaha üres kézzel? Nem látom-e izletes nyúlpecsenyével az egész házat?

— Óh! az . . . isten akárhová tegye ezeket az izletes nyúlpecsenyéket, — felelte Olga keserűen.

De hasztalanok bizonyított minden remonstrálás: Thimér hajthatatlan maradt. A Rákos mindennap megjárattot, az obligát nyul mindnapra haza hozottat, meg is lett süttve és fel is lett fálalva, mert Thimér a legnagyobb sértésnek vette volna azt, ha meg nem süttik és egyszersemint meg is nem eszik azt, amit ő vadászott! haza hoz. Ennek aztán az lett a következménye, hogy a szakácsnak már borsódzott a háta. Olga meg éppen göseket kapott, ha csak a nyúl felébát látták is kikandikálni a vadásztáskából.

— Óh, mikor lesz ennek vége! sóhajtott föl Olga nem egyszer.
Széld lelketlenül fogva mindig is kedvelte az állatokat, még a nyulakat is, de most

irgalom nélkül földmonda nekik a barátságot, sőt oly halálos gyűlöletre gerjedt irántuk, hogy valamennyit egy csapással szeretne volna kiirtani. Egy elkeseredett órában már kérdezte is a szakácsnétól, ha nem tud-e oly szert, melylyel a gyűlölöt nyulakat még a föld szinéről is el lehetne törölni; de a tenyeres-tulpas Borcsa azzal vigasztalta őt, hogy ez nem szükséges, mert a nyulakra nézve februárius hóban már beáll a vadásztalim, melyet meg a nagyságos urnak se szabad majd áthágnia.

— Tehát februáriusban! gondolta magában Olga megkönyömbülten.

Mily türelmetlenül várta ő most a februáriust! A fűlig szerelmes ifjczek se várhatja nagyobb epedéssel az első légyottot, mint ahogy ő várta a nyulvéd megszűntét. Haj! Mily szép napok lesznek azok, amidőn nem kellend többet irtózni a gyűlölöt nyúlpecsenyétől s férjének legalább egy időre abba kellend hagynia a vadászatot.

A várva-várt idősáok elérkezett, de mily nagy lett ámulata, midőn látta, hogy férjének esze ágában sincs szegre aggatni a puskat.

— Tehát még most sem lesz vége? — kérde, el nem folytathat ingerültségét.

— Minek kedvesem?

— Az örökös mászkálásnak!

— Ugyan miért?

— Anyit csak tudatsz, hogy már beállott a talim.

— Miféle talim? — kérde Thimér csodálkozva.

— A nyulitalim.

Thimér zavarba jött. Annnyira még nem vitte, hogy a nyulitalim létezéséről tudomással bírt volna . . . de egy dolgot még

pénzügyminiszter ur is már akkor, midőn a költségvetést beterjesztette, szintén jelözi méltóztatott a szárnyvonal kiépítését.

E szerint törvény által lévén a kormány utasítva, a közlekedési bizottság azon kérdése, hogy a vasut kiépítése mennyiben szükséges, mennyiben hasznos és mennyiben csehszerű, nem bocsátok-iz, hanem tisztán azt vizsgálta, hogy mennyiben felel meg a kormány előterjesztése a törvény által adott utasításnak.

A törvény által adott utasítás elrendeli, hogy az érdekeltiségek megfelelő hozzájárulása biztosításra. Erre nézve van szerencsém jelenteni, hogy az érdekeltesség 301,300 frtot vállalt magára, és hogy ezenkívül vannak a természetből szolgálomások, s ezen kívül van a megfelelő terület átengedése is. A kormány eléget tett a törvény által adott utasításnak azért is, mert megtartotta az időhatárt, melyet a törvény szabott. Méltóztatnak tudni, hogy a budapest-zimonyi vonal Ujvidéki át van adva a forgalomnak és Zimonyi ki van építve, és méltóztatnak tudni azt is, hogy a Belgráddal való csatlakozást nem gátolja egyéb, mint a Száva hid kiépítése, melynek fele a magyar államtól terhel, és amely hidnak a közeljövőben való kiépítése szintén biztosítva van.

Miután e szerint a kormány előterjesztés megfelel a törvény rendelkezésének, csupán arra kívánok a közlekedési bizottság részről szorítani, hogy kiemeljem az a szárnyvonalra vonatkozó részletes adatokat. E szárnyvonal hossza 57.87 kilométer tesz, legnagyobb emelkedés: 6.5 ezrek és a legkisebb ívsugar 500 méter tesz. A költségvetés összege 1.850.000 frttal mutatattik ki; ebből azonban, mint már jelezni volt szerencsém, az érdekeltesség vállal magára 391,300 frtot, s mondott főösszegek a forgalmi eszközök beszerzésére esik 330,000 frt. Megjegyzem meg, hogy az 1.850.000 frtból 800,000 frt szánekollatit a folyó évi költségvetés terhére eszámoltatni, a fennmaradó összeg pedig az 1885. évi költségvetés terhére lesz eszámolandó. — Ezen vasutból egy kilométer 31,939 frt esik, a miből méltóztatnak látni, hogy a szárnyvonal a legkönyebb pályák közé tartozik.

Miután e szerint a kormány az előterjesztéssel nem tesz egyebet, mint a törvény által adott utasításnak felel meg, emellett van szerencsém a pénzügyi bizottsággal egyetértőleg ezen törvényjavaslattal a ánsósságnban a részletes tárgyalás alapjául elfogadásra ajánlani. (Elnök helyeslés.)

Latinovits Gábor. T. képviselőhöz. (Halljuk! Halljuk!) A budapest-zimonyi vasut építéséről szólott törvényjavaslattal tárgyalásakor — az 1880. évi június havában — bátor voltam a t. ház előtt részletesen kifejteni, hogy a nemzet-özi, átmeneti és kivételi nagy forgalomnak közvetítésére hivatott vonalnak kérdése csak akkor lesz egész szerencsésen megoldva, e vasut csak akkor lesz jó megoldható, ha annak oly mellékvonalai lesznek, melyek a tápnyalon nevezett nemcsak viselik, hanem tényleg azok is: e szempontból hozatott az 1881. XLV. t. c. mely ily szárnyvonalaknak, köztük a szakadka-bajai szárnyvonalnak kiépíté-

sét is elrendelte; a főpályát ily tényleg tápláló szárnyvonalnak tartottam én már akkor a szakadka-bajai szárnyvonalat.

Később vonatlatlan bizonyítékokat, statisztikai adatokat hoztam föl harmad-fél évvel ezelőtt nézetem bizonyítására, melyek, — hízelvek magannak vele, akkor a t. háznak határozatára döntő befolyással voltak; azon bizonyítékok — értékközből azon idő óta nemcsak nem vesztettek, hanem értékükben azóta emelkedtek. Nem akarom azoknak újabb felsorolásával a t. háznak becses figyelmet fárasztani, még sem mulasztatom azonban el, hogy e vonal minél előbb való kiépítését sürgetőleg követelő néhány adatot ez alkalommal föl ne említsék és a t. háznak kü önös figyelmébe ne ajánlják. (Halljuk!)

Sürgőni e vonak minél előbb való kiépítését állami, politikai, közgazdasági és helyi érdek. (Helyeslés.)

Az elsősk közül legyen előg csak azt említenem, hogy e vonal a legközelebbi ponton köti össze az Al-Dunát az Al-Tisával, s hogy a királyhágón túli részek felől, azutan meg Oáhországtól az adriai tengerig egy jelentékeny utróvidékesi járó transverzális pálya képzésére szolgál akkor, ha a Duna Bajánál át lesz hidalva és éleket úgy majd a száuk utczába szorult zakány-bátaszéki vonalra is.

A helyes közgazdasági és vasuti politika követeli, hogy egy fővonalnak oly szárnyait, melyek a forgalmat tetemesen előmozdítják, minél előbb kiépíteni siessünk: már pedig a szakadka-bajai vonal Bács-megyének egy igen termékeny részén vonul át, két oly nagy várost köt össze, melyek iparának és kereskedelmének emelésére hathatós befolyással lesz.

Sokszor hallottak már, hogy a t. háznak mindegyik pártja hangsúlyozta, hogy ha azt akarjuk, hogy e nemzet a folyton növekedőleg rá nehezedő terhet elbirja, főig közmívelődésért, iparért és kereskedelmért kell minden tőlünk telhető módon lehetőleg gyorsan emelnünk; a két utóbbitnak emelésére t. ház, itt az alkalom. A magas kormány átterezte ebből földadatának fontosságát és szárnyvonal kiépítésére földhatalmazást kér.

Eismerem én a nemzetgazdaságtól körében azon elvnek fontosságát, hogy beruházásokat csak oly mértékben eszközöljünk, a melyben erőknek engedi, de nem ismerhetem el helyesnek e tekintetben az az eljárás, mely a már befektetett tőkének jobb kamatoztatását minél előbb nem óhajtja.

Maga e törvényjavaslattal indokolása is elismeri, hogy midőn a budapest-zimonyi vonalnak tervezésénél arra kellett törekedni, hogy mentől rövidebb legyen, az al földnek több oly vidékét kerülte el, mely a vasutálózatba való bevonását kiváló helyzeténél, népességénél, és termőképességénél fogva joggal igényelheti és a főpálya jövedelmezőségére nézve fényes eredményekről biztosít: Bács-megyének azon része pedig, melyben e kérdésben forgó vonal lesz átmenendő, nemcsak népes és nagy termőképességgel bír, hanem e vonal két főpontjának, Szabadkának és Bajának, már szépen fejlett kereskedelme és ipara van, melyeknek csak bönítésára szolgálna az, ha e vonal minél előbb ki nem építtetnék.

Ezökből láthatólag itt az állami és közgazdasági érdek annyira egybe van forrva a helyi érdekek, hogy azokat egy mástól elválasztani, az utóbbitnak az előbbiektől fölött elsőbbséget tulajdonítani jöviszemleget nem lehet; elismeri ezt a törvényjavaslattal indokolása is, midőn azt mondja, hogy „Baja városa és vidéke régi táplálja és sürgöti jogosult és tagadhatatlanul közgazdasági fontosságú bíró amaz igényeinek megvalósítását, hogy az időközben törvény által is biztosított vasuti építkezés létesítéssék és ez által a helyi fejlődésre képes, természetesen tekintetében pedig már most is jelentékeny vidék a forgalom közvetítésének könnyebbességében mielőbb részesítéssék; tekintettel továbbá arra, hogy az Ujvidéki már is megnyitott s még ez év folyamán egész Zimonyig megnyitni szándékú fővonalnak jövedelmezősége eme táppályára várható jelentékeny forgalmával is fokoztassék.”

De e pályának kereskedelmére, iparára és közgazdaságára háruló nagy fon-

tosságát átterezte maga Baja városa és környékének lakossága is, minek világosan szóló bizonyítéka az, hogy e szárnyvonal kiépítésének költségének fedezéséhez majdnem 400,000 frttal járul.

Midőn ezekben a szakadka-bajai szárnyvonalnak állami, politikai, nemzetgazdasági és helyi szempontokból való fontosságát és kiépítésének sürgösségét inkább csak érinteni, mint részletesen kifejteni óhajottam, kérem a mélyen tisztelt képviselőt lázat, hogy e szárnyvonal kiépítésére a magas kormány által ez alkalommal kért 800.000 frtnyi hitel engedélyezni méltóztatnék. (Helyeslés és tetszés a jobb oldalon)

Helyi Igóndas: T. ház: A szövegben lévő törvényjavaslathoz a magam részéről is hozzájárulok, sőt amennyire emlékszem, a mikor ez a tárgy először került elő a házban alig volt valaki a ki ellene szövelt volna és így megvallom, hogyha nem volnék tekintettel azon helyzetre, a melyben az előttem szövelt t. képviselő ur van, azt mondanám, hogy az ő felszólalásai felesleges volt, mindazáltal én is eszólalok, hogy beerte azaz, hogy állami, nemzetgazdasági és más tekintetből ajánlja a nem egyszerű stratégiai szempontból is, és csak egy dolga óhajtam a t. ház figyelmét felhívni.

Tejesszövből hozzájárulok a vasutvonal kiépítéséhez egyszerűen azon okból, mert az ország egyik legtermékenyebb részéről van szó, ahol nem csak a vidék, hanem az országnak is érdekében áll a forgalmat lehetőleg előmozdítani. Sulyt helyezek arra is, hogy két virágzó várost összekösson, hanem épen, mert oly nagyok az előnyök, a melyeket e vonal nyújt azt hiszem, s erre nézve előjante csak némi felvilágosítást a kormány részről, hogy e vonal kiépítésére könnyen találhatunk volna oly társulatot, mely az államnak minden megterhelése nélkül, garancia nélkül kivételesen kiépítetne volna, legalább tapasztalatunk, melyeket újabb időben nemcsak vicinális, hanem nagyobb vonalnak is tettünk, épen e reményre feljogosítanak.

A másik pont a következő. Nem kételem, hogy Baja város s azon vidék, mely magam részéről felajánlotta a hozzájárulást a költségekhez, igéretet teljesíteni fogja.

Ez ezt részemről természetesen és helyesen k találom. Mert ha az ország egy vidéke egyik vagy másik irányban gyarapodást nyer az állam által eszközölt közlekedési folyton igazságos és jogos, hogy az a vidék maga is áldozzék és járuljon hozzá; miután azonban a földalton több oly tapasztalatot szerzették e téren, hogy mikor arról volt szó, hogy egy város vagy vidék valamit kapjon, minden följöretre vállalt, a mikor pedig az igéret beváltására került a sor, nagy nehézségeket gördítettek, úgy hogy vannak olyanok — nem akarok neveket említeni, — melyek má napig sem teljesítették ebbeli kötelezettségüket.

Daczára azonban, hogy reméli ez a vidék nem fog újabb uszolásra szorúlni, mégis felkéri a kormányt, hogy mielőtt az építéshez hozzáfog, biztosítsa magát az iránt, hogy a megígért hozzájárulás tényleg befizetessék. Reméli, hogy Latinovits Gábor sem fogja tölteni e figyelmeztetés rossz néven venni s nem lát abban bizalmatlanságot azon vidék iránt, hanem szomorú tapasztalatok fekszenek előtte.

Kemény Gábor b. közmonka és közlekedési miniszter: Valójában nem szözlattam volna tel, miután lá om, hogy a javaslatba hozott vasut kiépítése ellen senki sem szól; hanem miután helyi Igóndas t. képviselő ur hoztam kérdést intézett, legyen szabad egy pár szót szözlanom, nem magáról a törvényjavaslattól, hanem a helyi t. képviselő ur által felvetett kérdést illetőleg.

Nem tudja, hogy úgy jártunk volna el, a mint helyi mondta, kaphattunk volna-e vállalkozót, aki e vonalra-ért kiépítse. Önként senki sem jelentkezett, legalább nálam nem. Különben e vasut kiépítését nem szöveszen adta volna másnak. Mind a Nagyvár-dóli Szabadka-Baján át és a Duna jobb partján a Duna- és drávi uton Fiuméval, mind pedig Aradról szintén Szabadkán át a legkevesebb összeköttetés adja meg az adriai tengerrel és hazánk keleti pontjával. Ez egy nagyfontosságú vasutató fog válni és miután ezen irányunk fontosságát tudja, közlekedő a haz el előterjesztés tesz a dombvár-bátaszéki vasutnak állomását ezéjából.

E vasut eddig is állami kezelés alatt volt. Oly fontosak az érdekek, melyek ott megóvándók voltak, hogy azokat másképen egyáltalában nem lehetett megvédeni, mint úgy, hogy a vasut állami kezelés alá vétették. Most meztelen szerint tovább kell ez uton haladni és e vasutat minden jelentékenyebb földoszt nélkül állomástani. Tekintettel kellett lenni egyezsmind magának a fővárosnak helyzetére is. Mert al az, hogy mentül inkább megkönyvítették az ország valamely részének erinközése az adriai tengerrel és Fiuméval, inkább elhárítottak bizonyos neme a forgalomnak a fővárostól, a mely a főváros és iparának fejlődését nem gátolja, csak azon nemű küldemények vitessnek közvetlenül egyenes uton a főváros melözével a melyek ha ide nem hozatnak, ez által a főváros ipara nem szenved.

Ez a két fontos szempont volt az, a melyek miatt nemcsak hogy nem akarta, hogy e vonalat valamely konzorcium bírja, de azt egyenesen kikerülni is kívánta.

A mi helyi Igóndas maga ügye levezetését illeti, hogy gondoskodásról szözlő arról, hogy az illető vállalat eléget legyen kötelezettségének hogy a maga idejében építessék ki a szövből kijelenti, hogy e tekintetben mindent megtesz, a mint ezt már más vasutaknál is tette és azt hiszi helyi Igóndas azonos szözlő volna, a mint a hogy elbírányozva voltak és nem épültek ki később, mint a mely időre a kiépítésük ki volt szabva. Kéri a házat, hogy a törvényjavaslattal fogadják el. (Helyeslés jobbról.)

Helyi Igóndas: Felégetett szözlai helyi-reigazítás vegétt szözlal fel. O nem arra kéri a minisztert, hogy a vállalat végrehajtására terjeszse a ki figyelmét; készséggel elismeri, hogy a miniszter teljesen megjelölt az ebbeli kívánalmaknak. Csak arra figyelmeztetné a minisztert, hogy az ottani érdekeltesség által elvált kötelezettség teljesítése iránt magék akképp biztosítsa, hogy ne legyen kivételeg kellendőségnek, mint a melynek már a mulában előfordultak.

Szözlai senkisen kívánván, elfogadják a törvényjavaslattal.

A részletes tárgyalásnál az 1—2. §§ ok észrevétel nélkül elfogadtának.

Következik a 3 ik §.

Daranyi Igóndas elöadó: E szakaszhoz a pénzügyi bizottság módosítás van, melyhez a közlekedési bizottság is hozzájárul. Ennek alapján ajánlja a 3 ik szakasz helyett a következő új szöveget:

„3. §. A 2-ik §-ban említett költségvetésből az érdekeltesség által kötelezőleg elvált pénz és természetben hozzájárulás levonása után az államkasszát terbeli összeg részbeni fedezésére az 1884. évi költségvetés „Beruházások” III. fejezetének 6. c. vonalán alatt a budapest-zimonyi fővonal és szárnyvonalnak építésére felvett összegben felül 800.000 frt hitel engedélyeztetik, mely összeg az 1884. évi költségvetés törvény 4. §-a értelmében hitelmevetel utján szerzendő és. A meg ezen felül költségvetésből költségek pedig az 1885. évi költségvetésbe kesznek felvendőek.”

A ház a 3 ik szakaszt a módosított szövegében fogadja el.

A többi szakaszok észrevétel nélkül elfogadtának.

Ennélfogva a törvényjavaslattal részleteiben is elfogadtatván, végmegszavazása a legközelebbi ülés naprendjére tűzük ki.

Az ipartörvény javaslat.

(Folyt. e vége)

Emelni kell tehát az ipar t a k s z e r ü képzés által, nem pedig enyomul és megsemiteni a szabadság szentiosítése által! Meglehet a kincstárt tölteni a szép virágzásnak indult ipar jövedelmek adó-számláival is, mert kellene azért iparunkat az iparosokat a szedelőg szabadságnak feloldozni? Mi is azt mondjuk: legyen az ipar szabadság, de ne legyen a szabadság a szabadság, s gyakorlati szabadság, minden megszorítás nélkül, mindenki azon iparágat, melyt tanult s melyben magának ismereteket s kiképzést szerzett; e szö szabadság azután védje a törvény a szabadság ellen, s ebből kifolyólag vonassék meg a kézműiparra nézve a gyakorlati azontól, kik jögtalanul, ismeretek nélkül s minden szakképzettség nélkül akarnak gyakorlati a kézműipar; sorozza a törvény a kézműipar is az 5. §-ban felsorolt engedélyekhez kötött iparágakhoz, s mondja ki egyáltalán, hogy annak önálló gyakorlása csak is az illető kézműiparnak tanulásától és 3 évi gyakorlástól tetetik függővé, hogy így a szabadság védelmet nyerjen a szabadsággal szemben.

A II. orsz. iparügyes éghangulat kérelmezte a v a s á r ü g y s a b a l y o z á s t i s; mert nemzet gazdasági szempontból roppant veszteség az orszagra, hogy annyi időt kénytelenek az iparosok elvesztetési s költséget hiába tenni. — Az új törvényjavaslattal teljesen meilőzi a vásárügy rendezését, tehát — el nem mulasztattuk a melyen tisztelt képviselőházt kéri, hogy ezen ügy is rendezetessék oly képen, hogy az 1872. évi állapotáig hízlelem vételével megszerzett; s a nem helybeli iparosoknak a hevisarvon való részvételét és az áruházi sorrendet illető szabályrendeletek az ipar-területék meghallgatása mellett alkotassanak.

A törvényjavaslattal IV. fejezete ismét a szabad társulások alapuló ipartársulatokról szól. Ha a társulások az új törvényjavaslattal felsorolt összes iparosokra ki nem is terjesztett: meitan reményeltük, hogy legalább a kézműipar iparosok r a társulások kotelezőv tetetik; miután az az ország összes kézműiparosainak kívánása és óhajta. A javaslat azonban sem a kötelező társulások elvet nem meri kimondani; pedig az ifjabb, a kevésbé beléző s minden legkevesebbet adószót felő beléző az iparoságnak nem fog az ipar-területékek lépu, mi ismet ezek elszakítását támadja meg; sem pedig a szabad társulások intézményét nem akarja eddigi alakjában fenntartani, hanem az ipar-területékekkel óhajt tenni kísérletet. Ily alakban az iparosság egyikétől sem várhat jot; miért is

jezázat-sabb kérésünk oda irányul, hogy a két külön intézmény egyike felfüggesztendő; hanem vagy leghyvalóbban állított iparostület mindazon községekben, hol legalább 100 iparos van; vagy pedig szerveztessék az iparvállalatok szabadon, de bírjanak azután minden helybeli kézműiparosra nézve kötelező erővel, mint ez a 115. és 116. §-ok foglaltatik.

— A kátféle intézmény kettős tokerként fogna az iparosokra súlyosodni, mert a megszokás mindkettő életképtelenné tenné: sőt a törvény maga adna okot az ebből keletkező sürdősokra és nehézségekre.

Ezen melasztathatjuk továbbá megemlíteni, hogy a törvényjavaslat 76. §-a az iparos tanácsok oktatásáért illetéket két munkára napon 4 órárt rendel a közismeret tanárgyaira, s 3 órárt vasárnapontként a rajz tanításra, míg a vállalkozást a győztesen igazolja. Pedig minden gondolkodó fő léte világos manapság, hogy a pusztán a kézműiparoktól nem lehet erőteljes, józan, erőnyes és munkás társadalmat osztályt készíteni; hol pedig lazas az erkölcsök s nem meglelti a kebelt a vallás tiszta árulet: ott csak a társadalmi rendet fenyegető proleárok fognak szaporodni. Kérjük tehát a javaslatot oda módosítani, hogy hetenkénti 7 órai oktatásból 1 óra a vállalkozás tanításra fordítsassék.

Sajnálattal említtük itt fel azt is, hogy a vasár- és ünnepnapi munkaszünetről a törvényjavaslat nem intézkedik; pedig meg ez törvényileg nem szabályozható: mindig a vállalatlan társadalom az iparosokat s ezek a tanácsok és segédek fogják a vasárnap munkára szorítani.

Zárókélek az iparhatóságok jogköréről teendő szabályozás a törvényjavaslat. Itt mindössze azon kerelmünknek adunk kifejezést, hogy az iparostületek ruházatának fel mindenütt a III. fejezet A. B. és C. pontjában foglalt teendők ellenőrzésére; mert az egyik lényeges keleké azok életképeségének.

Mélyen tisztelt képviselőház! — Mind-ezek alapján hazafői bizalommal s legmélyebb tisztelettel kérjük, miszerint:

1) A kézműves ipar is soroztassék az 5. §-alatti engedélyhez kötött iparosokhoz s annak gyakorlása köttessék azon feltételekhez, hogy az illető legalább 24 éves legyen, az illető ipart tanulta s legalább 3 évig azt gyakorolta is, s az munka könyve által igazolandó volna. — Ezzel kapcsolatban a 42. §-ban szintén mondassék ki, hogy több kézműves ipart csak akkor üzhet, ha igazolni képes, hogy azt tanulta és gyakorolta.

2) A 44. §-ban mondassék ki, hogy a vásárgy országosan szabályoztassék, azaz az 1872. előtti állapot figyelembe vételével megszerttassék, s a nem helybeli iparosoknak a hatvársárokra való részvételt és az árulási sorrendet illető szabályrendeletek, az iparostületek meghatalmítása mellett alkotassanak.

3) A 76. §-ban vétekkék fel heti 1 órai vallás oktatás, melynek költségeit szinte az iskola fenntartó viselendő.

4) A 114. §-ban az iparostületek feltekeléje eljendők; az iparostületek mindenütt, hol legalább 100 iparos van, kötelezőleg behozandók; a kisebb községek iparosai pedig vagy egymással, vagy a legközelebbi városok iparostületeivel egyesülhetnek. — Ezzel kapcsolatban az V. fejezet vagy egészen eljendők, vagy csak a fővárosra szorítandók. Vegre:

5) Az iparhatóságok ügy szervezői, hogy a III. fejezet A. B. C. pontjainak foganatosítása, ellenőrzése és kivitele az iparostületekre bízandó.

Mélyen tisztelt képviselőház! Kalooca város 600 iparosának ezen kérelme azonos lévén az ország felmúltit meghaladó kézműves iparosainak közhajával és kérelmével: a legmélyebb tisztelettel és hazafői bizalommal eszedünk, hogy a m. tisztelt képviselőház vegye figyelembe az általunk legészintebben elmondottakat, tekintése a helyzetet, mely a nyágyi léte lünk nek veszeljét okozza: kérjük a törvényjavaslatunk általunk megjelölt hiányait pótolni s viszonyainknak megjelölt iparostületeit alkotni.

Honfűi mély tisztelettel vagyunk Kalooca, 1884. február hó 21-én tartott nagygyűlésünkben, a melyen tisztelt képviselőház kelekézetét szolgált.

Jodchin Ágoston a nagygyűlés jegyzője. Jony Károly a nagygyűlés elnöke.

— A népmoelési bizottság e hó 1-én ülést tartott, melyen meg a kissé gyöngökdedőrlv áno vics Pál ur helyett Sze n e z s z Gyöző alvénok ur elnökölt. A bizottság tanácskozmányairól a következő érdekes tudósítást nyertük:

1. A kereskedelmi- és ipariszkolánál jövő évre egy rendes tanári állással való szaporítás és egy városi rendes rajztanár állás szervezése a közgyűlésnek javaslatba hozatik. A rajztanár ügy elemi, mint a kereskedelmi és ipariszkoláknál fog tantani.

2. A felsővárosi részen (pü t u j iskola) ban egy terem Fröbel-féle gyermek-kernek berendeztetik egy oklevél- és gyermektesztő alkalmaztatni, kinek a tanítói lakás is át fog adni. Alkalmaztatni továbbá egy háziszolgát, ki az iskolát szellőzteti, tisztán tartani köteles; kap ott s obát és konyhat. Mind-

ezek íránti javaslat a közgyűlésnek beterjesztetik.

3. Belvárosi iskolának felállítására, valamint az alsó-város részére a Glück-iskola kibővítése javasoltatik.

A belvárosi iskolára nézve több helyi-ögről volt szó: így Boschán-féle kertről, mely a bizottság nézeteként a minden tekintetben a legelőszérűbb volna, mert az által egyszerűsárad a Bódog-tér kibővítették; de minthogy a telek drága, feltöltése még drágább teszi és az itt felállítandó iskola mintegy 50 ezer forintba kerülne, a tervet el kellett ejteni.

Szóba jött ezután a Szent-Antal utca sarkán lévő Horváth-féle ház, mely jelenleg Vojnich Jakabné tulajdona. E némes a köz-pontban, és egy utcában két iskola lenne (a Glück-féle is itt van) így tehát ez is eljett.

Megállapodás szerint a tűzoltók tanágyának emelotes való felépítése javasoltatik, a közkeletűség. Ugyanitt helyzetnek el a kereskedelmi és ipariszkola is; az egészre mintegy 14 terem, illetőleg szoba kell.

4. A református hittelekek alkalmas iskola állítására felhívást, és a város részéről ebben támogatattani javasoltatik a szerb hitközség iskolájára nézve nem jöhetett létre megállapodás, minthogy azok eddig természetesen kaptak helyiséget, és a tervezett belvárosi iskolában erre hely nem jut.

4. Az alsó város számára kibővítendő Glück-féle iskolában szintny mint a felsővárosban gyermekkeret állítottak fel.

Mind a két iskola (ugymint belvárosi és alsóvárosi) még a folyó évben lenne felállítandó, mert az iskola építésre 50,000 ft-ál rendelkezésre. A felsővárosi iskola ebből felemésztt 16,000 forintot, a belvárosi iskola körülbelül 25,000 ft-ra kerülne, a fennmaradó 9000 ft-ral a Glück-féle iskola kibővítendő.

„B. K.”

Különfélék.

zzz Személyi hír. Jankovich Aurel főispán ur 6 méltóság f. hó 8-án érkezett vissza. Csiky József kir. ügyész, Szabadkáról Bajára érkezett, hogy a közigazgatási bizottságnak ülésen részt vegyen.

5 Városi közgyűlés leend e hó 13-án, midőn a tisztí ügyészi és mértékhateltesítői álmások ülésnek be.

6 Tóth Kálmán szobrira újabban adoztak; Beyer Adolf 5 ft, Homtegye alispánja 10 ft 90 krt, Zólyomgye alispánja 10 ft 95 krt.

7 A nagy. kir. miniszterelőnk a Ferenc-eszaron részvenytársulatnak, Magyarországy külön címerének használhatását megengedte.

8 A bajai iparvállalat választmányára a f. hó 10-án rendezett iparosbál tiszta jövedelmét, 105 forintot, 30-olszázegyetized iparos közt arányosan osztotta szét.

9 A bajai ifjúsági-estély tartott. Első felolvasó volt Dr. Nikolsburger Károly ur, (a sziv és vérkeringéséről); a második Buchrach Zsigmond ur (gyógy-másról). Mindket felolvasást a szép számmal egybegyűlt közönség mindvégig figyelemmel kísérete. Felolvasás után tánc következett.

10 Könyvtár-árvérés. Néh. Tóth József volt amentisvárosi plebanos többszáz kottából álló könyvtára f. évi március 11-én (kedden) delölött 10 órakor fog a szt.-istváni plebania-helyiségben elárveresteni.

11 A következő gyásznapot vetjük: A úrtok megtröt kebellet tudjáték számos rokonnak nevében is szeretetnyel, illetőleg nővérek nemessimlített. K u l u n c s i c s J ó z s e f n é, szül. Etényi Róznak folyó évi március 5-én d. u. fel 2 órakor szülészes kelekézetében roid szenvedés után törtent elhunytát. A boldogultnak hűt temetési f. hó 7-én, d. u. 4 órakor lesznek a szt. Rochus-hoz czimzett sírkertben eltarthatandók. A lelke ádvéertti szt. mise áldozat pedig e hó 8-án d. e. 10 órakor fog a szt. Rochus kápolnában a Mindenhatóknak bemutatattani. B. Kemesi huyaira I. Baján, 1884. március hó 6. Nemessimlített Kulnacsics József, mélt. férj. Nemessimlített Etényi Lajos, özv. Nagy, sz. Etényi Mária, mélt testvérek.

12 Megyeli hírek. A zombori színház részvenytársaság f. évi március 1-én érkekezetett tartott. — A zombori kir. négyzet által mélt hó 20-án rendezett táncfeltekeré 269 ft tiszta jövedelmét eredményezett. — A Zomborban megjelölt „hácska” című lap folyó évi március 1-től politikai lapra változott. — Szabadkán mélt hó 28-án hunyt el Farka s Nelli, ötletnek 16-ik évében. — Szabadkán Bárányos Sándora február 29-én hajnalban fögött 3 ft-ny gyermekkel ajándékozta meg. — Az újvidéki polgári kaszinóknak helyisége csak a tagok befogadására. Boldog egyet! — Az újvidéki kővághid építészének elvállalása végett folyó hó 23-ig tartó hat évtizeddel pályázatot hirdet a városi tanács. Az összes építési munkálatok 34089 ft 81 kerral vannak előirányozva. — A kulai polg. öst-lyelet jelmez- és állározos-bála, február 25-én, jól sikerült.

Heti naptár.

1884. Március (31 nap.)

10. Hétfő	40 vértanu	A nap elcsin
11. Kedd	Heraklus	21 perczek
12. Szerda	Gergely	né.
13. Csütörtök	Bozsa	
14. Péntek	Matthild	Holdféltő óráz:
15. Szombat	Longin, Kristóf	11-ken 8 óra
16. Vasárnap	Jerbert	56 pkor esse.

Közgazdaság.

Budapesti értéktársaság. (Koritz Antal és társa, bank- és váltó-ház j-ientése) Budapest, febr. 29.

A lefolyt heti értéktőzsdéről igen kevéssé a jelenteni való. Az általános helyzetben változás nem állott be, az árfolyamok jelentéktelen hullámzásnak voltak alávetve és még a hét kezletén a forgalom meglehetősen volt, addig az utóbbi napokban inkább üzletlenség uralkodott. Csakhogy ez kiválóan a járték papirokra és járadékokra vonatkozik. A magyar pénzügyminiszter bécsi utazását és értekezetét a Rothschild hitelintézeti csoport némely vezértagjával, a conversio közvetlen előhírnökének tartották s hogy a pénzügyminiszter vizsziatért s a conversióról mégis csak annyit a való hír, mint előbb, ez lehangolta a tőzsdét és kedveltséget, ennek nyomában pedig üzletlenséget kellett. A járadék papirok mindazonáltal megtartják szilárd árfolyamaikat, holott hitelészvények inkább ingadoztak Zárlat felé az egész vonalon szilárdabb irányzat jutott érvényre és a hét folyamán mutatkozott árhanyatlás helyre lett pótolva.

Sokkal nagyobb élnkség uralkodott a helyi értékek piacán. Különösen az iparvállalatok részvényei örövendék jó keresetnek, tekintettel a közelebb tartandó közgyűlésekre és a szelvényre való speculációból; téglagyárak, némely malompapírok, vasiparral foglalkozó vállalatok részvényei nagy számmal kerültek forgalomba emelkedett árfolyamok mellett.

A hét végén, mint említettük a tőzsdéi helyzet általánosan javult és a zárlat szilárd.

Felolvas szerkesztő: CSERBA FERENC.

A MOHAI AGNES FORRÁS

hazánk egyik legszépészesebb SAVANYÚVÍZÉ

Kitűnő szolgálatot tesz főleg az emésztési zavarróknál s a gyomorak az idegrendszer bántalmán alapuló bajában. Általában a víz mind azon köröknél kiváló figyelmet érdemel, melyekben a szervi élet támogatása és az idegrendszer működését főfokozásra kívánatos.

Borral használva kiterjedt kedveltségnek örvend. 1883. évben 1 millió palack szállításot el.

Fris töltésben mindenkor kapható

Édeskuty L.

m. kir. udv. kényvel-állítóhely Budapest.

Ugyanint minden gyógyszerárban, fűszerkereskedésben és vendéglőkben.

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. községy becess tudomásra juttatni, hogy helyben, a Bódogtérben, Michsch István ur házában, volt Matuschek-féle bolt helyiségben

férfi szabó-üzletet

nyitottam, hol is mindennemű CIVIL- és PAPI öltönyök a legújabb divátú megrendelések szerint elfogadtatnak és a legutjánosabb és legpontosabb elkészítés mellett kiszolgáltatnak.

A n. é. községy kegyes pártfogását kérve, maradtam

Baján, 1884. márcz. hóban mély tisztelettel

Petrovics György,
férfi-szabó.

MATTONI-FÉLE

GLESSHÜBLER

legjobb asztali- és üdítő ital,

kifűnő hatásának bizonyított köhögéssnél, gégebajoknál, gyomor- és hólyaghurtnál.

Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

Üzleti tudósítás.

Baján, 1884 március 5-én.

Buzsa uj.	9.15
Zab	6.80
Arpa	6.75
Rozs uj.	73.0

1000 forintot

azon hölgynek, ki

szeplő-kenőcsöm

használatá után egy szeplőket, mint a májfotokat, és arczának barna színet el nem veszté.

Egy tégely 2 forint 10 krajczár.

„EPILATOIRE”

az arozon, kezeken és karokon nőtt szőr eltávolítására.

A szőrnek e helyekről eltűntetése úgy, hogy az többé ne nőjön, eddig csak jámbor kívánság volt, melyet semmi szer ki nem elégített. „Föltűnt” kelt tehát szerem, mely a szört nemcsak eltűnteti, hanem annak újoli növést is megakadályozza, s ezért teljes biztosítékot nyújtok, amennyiben kötelezem magam ellenkező esetben az egész összeget visszaadni.

Egy kis üveg ára 5 ft, nagy üveg 10 ft,

legjobb szer a bértha (Mittesser) eltűntetésére 1 skatulya 1 ft 50 krt.

„Brasilin” hajfestő-szer

A la minute.

Méz- és ércmentes, fest tejszész szerint valódi színekre szokótól feketéig, tartosan. A „Brasilin”-nal festett haj nem különböztethető meg a természetes színtől.

Egy nagy üveg ára 3 ft. — Széltűkés utánvétell.

Fischer Róbert,
a vegyész tudora,
Bécs, I. Johannesgasse 11.

A hol
AZ ELGYENGÜLT ÉLETERŐ
 az
ELENYÉSZÉSSSEL FENYEGET,

ott segélyt és gyógyulást nyújtanak a Hoff János-féle maláta-táplálóanyagok, maláta-kivonat egész-ségi sörök, koncentrált maláta-kivonatok, maláta csokoládék és maláta cukorkák. Innen származik az üzlet régi (37 évi) fennállása, a magas kitüntetések (59), s a sok köszönőirat (körülbelül egy millió.) A maláta gyártmányokban foglalt gyógyfüvek használata által sok ezren nyerték vissza egészségüket.

Hoff Jánosnak,

a Hoff János-féle maláta-kivonatok feltalálójának és egyedüli gyártójának, a legtöbb európai uralkodó fejedelem szállítójának, és kir. tanácsosnak, a koronás arany érdemkereszt tulajdonosának, több magas és német rend lovag-jának **Bécs, Graben, Bräunerstrasse 8.**

NE UNDAJONGASSON! A GYÓGYULÁSRA KÉSZÜLJEN!

Az emberiségnek általában ezennel közönlömásra hozom, hogy héves hurutjamból és köhögéstől — melyek ellen sok különféle szert használtam, de eredmény nélkül — a Hoff-féle maláta-kivonatok használata által megszabadultam, és így, kötele-sen meggyógyultam, ezért maláta-készítményeket minden szenvedőnek a legelőkeltebben ajánlom.

Budapest, 1878. április

Csikász János,
 m. kir. honvédszázados.

Kedves kötelességemnek tartom, nyilvánosságra hozni, hogy **sok évi nehéz gyomor-bajomból, mely miatt étvágyam nem volt, és mely gyomorraj elűni, sok külön-féle szert használtam, de eredmény nélkül, a Hoff-féle maláta-kivonatok negy üvege-gel való használata után, tökéletesen meggyógyultam.** Ezért minden e bajban szenvedőnek e maláta-kivonatot a legbiztosabban ajánlom.

Budapest, 1878. április 7.

Windisch Karoline,
 Winklerné asszonyságnál kigyó-utca 5.

Négy évig sinlőttem mellbetegségben, és e bajt fokozta még a köhögés és turhaki-hányás úgy, hogy egészen elgyengülte, az ágyat kellett őriznem; ekkor a **Hoff János-féle maláta-egészégi sört kezdtem használni.** Es ime, ez erősítő és gyógyító hatásu sör-nek 24 palackkal és maláta-cukorkáink használata után teljesen kigyógyultam; a ma azt e bajban szenvedőknek hasznára, ezennel közönlömésüvé kérek tenni.

Budapest, 1878. január 10.

Bahn Ferenccs, váczint.

IX. Pius pápa is használta a Hoff János féle maláta-kivonatot, melyet Capello Scipio bíbornok által rendelt meg és e maláta kivonat használata által nehéz légzéstétel betegségében enyhülést talált. — **O felseje a czár Zarskoje Zelo magánpalotájába** még ma is rendeltet meg segede, gr. Schwa-loff által ily maláta-kivonatok.

Azon betegségek, melyeknél a maláta-készítmények, Hoff János-féle rendszer, használ-tattak a következők: köhögés, gyomor-észt, tüdőgyulladás, alvásti bántalmak, aranyeres bántalmak, elerőtlenedés, idegláz, víz-egyensúly, emésztési bántalmak — A használtabb ké-sztítmények, maláta-kivonat egészégi sör, maláta-csokoládé, koncentrált maláta-kivonat maláta-mell-cukorkák. Valamennyi a **Hoff János** találmánya és rendszere szerint.

Alapítási év 1847. Legelőkelőbb kitüntetés 59 = Közönőirat százezeren felül -- Hoff János-féle gyógytápszernek elárúsításra az összes művelt államokban 27000 elárúsítási helyen történi, ebből nyugot Európára 12,800 csik, kelet Európára 9000, Amerika 4300 e czéjra Európában 1900, Amerikában 400 hirlap vétetik igénybe.

Árak: Maláta-kivonat egészégi sör 13 pal. 7 frt 26 kr, 28 pal. 14 frt 60 kr, 58 pal. 30 frt. — $\frac{1}{4}$ kilo maláta csokoládé 1. 2 frt 40 kr., $\frac{1}{2}$ kilo 1 frt 30 kr., II. $\frac{1}{2}$ kilo 1 frt 60 kr., $\frac{1}{4}$ kilo 30 kr., III. $\frac{1}{2}$ kilo 1 frt., $\frac{1}{4}$ kilo 60 kr. **Maláta-cukorkák** 1 zacskó 60 kr. 30 és 15 kr. **Maláta-kivonat** 1 üvege 1 frt 12, kisebb 70 kr. — **Gyer-mek topmaláta-piszt** 1 frt. **Egy maláta fürdő** 80 és 50 kr. 2 frton alól semmi sem szállítatik — Az első valódi Hoff János-féle nyakoldó maláta-mell-cukorkák kek papírban vannak. Vevésnél csakis ilyenek kerendők.

Főraktár Baján: Nichtsch Istvánnál, **Mohácsen:** Schlesinger M., **Szabadkán:** Stojkovits Dome özvegyénél, **Bátaszéken:** Mayer Gusztáv-nál, **Szegszárdon:** Habu Adolfnál, **Zomborban:** Gallé Emil gyógyszerész, **Hrabosy és Strihel,** egykor Popits István kereskedésében, **Pécsen:** Spitzer Sándor és Sipécz István gyógyszerüzében, s ezeken kívül az ország minden nagyobb gyógyszerüzében.

A
PESTI MAGYAR KERESKEDELMI BANK
TÖRLESTTÉSI

jelzálog-kölcsönöket

engedélyez

5%-OS

BANK-ZÁLOGLEVELEKBEN

előnyös feltételek mellett és pedig földbirtokra a magyar korona területén, valamint a vidék nagyobb városaiban fekvő bérházakra is.

Ezen üzletre vonatkozó határozmányok kívánatra megküldetnek.